

РОЗДІЛ VI. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 343.11: 343.18

ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ПІДСУДНОСТІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ

Король В.В., к.ю.н., доцент
Юрчишин В.Д., к.ю.н., доцент

*Прикарпатський юридичний інститут
Національного університету «Одеська юридична академія»,
вул. Максимовича 13, м. Івано-Франківськ, Україна
vjtalij1979@gmail.com*

У статті досліджено поняття та класифікацію підсудності в кримінальному процесі. Розглянуто актуальні проблеми визначення підсудності та її ознак. Авторами надано тлумачення окремих норм кримінального процесуального законодавства України, які стосуються територіальної й інстанційної підсудності.

Ключові слова: суд, підсудність, територіальна підсудність, інстанційна підсудність, компетенція суду, повноваження суду.

ПОНЯТИЕ И КЛАССИФИКАЦИЯ ПОДСУДНОСТИ В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ: КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ

Король В.В., Юрчишин В.Д.

*Прикарпатский юридический институт
Национального университета «Одесская юридическая академия», ул. Максимовича 13, г. Ивано-Франковск, Украина
vjtalij1979@gmail.com*

В статье исследовано понятие и классификацию подсудности в уголовном процессе. Рассмотрены актуальные проблемы определения подсудности и ее признаков. Авторами предоставлено толкование отдельных норм уголовного процессуального законодательства Украины, касающихся территориальной и инстанционной подсудности.

Ключевые слова: суд, подсудность, территориальная подсудность, инстанционная подсудность, компетенция суда, полномочия суда.

DEFINITION AND CLASSIFICATION OF JURISDICTION IN CRIMINAL PROCEEDINGS: CONCEPTUAL BASES

Korol V.V., Yurchyshyn V.D.

*Subcarpathian National law institute of the university «Odessa law academy»,
str. Maksymovych, 13, Ivano-Frankivsk, Ukraine
vjtalij1979@gmail.com*

The article investigates the concept and classification of jurisdiction in criminal proceedings. Relevant problems of determining jurisdiction and its features are examined.

Setting the rules of jurisdiction is essential for the proper functioning of the judicial system and performance of courts' tasks and determination of the court competent to carry out a criminal proceeding against a specific criminal offense. Jurisdiction is an effective tool that contributes to ensuring that the criminal case was tried and decided by the court legally competent, independent and impartial.

Constituent of jurisdiction is its classification into separate types. Development of differentiation of jurisdiction in criminal proceedings depends on the development of procedural forms and circumstances of political and social issues. In this connection, some types of jurisdiction appear, and others – disappear. In all cases where the classification into types is not arbitrary, but based on attributes relevant to this phenomenon, highlighting the connection between the types of laws, processes in the development of transition from one species to another, its study has valuable informative and practical importance. However, it should be always keep in mind that the boundaries between the types tend to have very conditional and relative character.

Depending on the legal attributes that define jurisdiction on the implementation of the criminal proceedings, the Criminal Procedure Law (Articles 32 and 33) provides the following jurisdictions: a) territorial (local); b) institutional.

Territorial jurisdiction determines the court of which administrative and territorial unit will conduct a criminal case against a specific criminal offense. In fact, it distributes criminal cases between local courts.

Institutional jurisdiction defines the competence of individual units of judiciary on the basis of their functions: hearing and deciding cases on the merits, appeal and cassation, as well as review of cases due to new circumstances. Rules of institutional jurisdiction are defined in such a way as to ensure equal opportunities for appeal against court decisions – each criminal proceeding usually provides for the same number of courts so that the individual's right to appeal against procedural decisions, acts or omissions and revision of a judgment is not unreasonably limited.

The authors provided some interpretation of the criminal procedure law of Ukraine concerning territorial and institutional jurisdiction.

Key words: court, jurisdiction, territorial jurisdiction, institutional jurisdiction, competence, authority of the court.

Серед правових інститутів, які процесуально й організаційно визначають основи побудови судової системи, важливе місце займає міжгалузевий (процесуальний) інститут підсудності. Правила інституту підсудності встановлюють те, який конкретно суд повинен розглянути ту чи іншу справу. При цьому питання про встановлення суду та його складу вирішується з огляду на те, який суд є найбільш пристосованим для розгляду конкретної справи по суті [1, с. 14]. У такому випадку виникає необхідність розмежувати повноваження різних ланок судової системи, а також окремих судів кожної ланки щодо здійснення правосуддя в конкретних кримінальних справах. Адже розподіл кримінальних справ між різними судами, які входять до судової системи України, здійснюється згідно з правилами підсудності, встановленими в § 1 глави 3 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України).

До питання визначення поняття підсудності та її класифікації зверталися такі науковці, як Ю.М. Грошевий, О.В. Капліна, І.С. Назаров, С.В. Оверчук, О.Г. Шило та інші. Однак із прийняттям КПК України 2012 р., крім територіальної підсудності, у кримінальний процес введено по суті «нову» для нього інстанційну підсудність, яка досі не отримала належного наукового опрацювання.

Завданням статті є дослідження поняття та класифікації підсудності в кримінальному процесі з урахуванням вітчизняних і європейських традицій права.

Термін «підсудність» не варто ототожнювати з такими термінами, як «компетенція» або «повноваження» суду. Хоча вони й пов'язані між собою, проте не тотожні. Вважаємо, що терміни «компетенція» й «повноваження» в кримінальному процесуальному сенсі варто розглядати в сукупності з таким терміном, як «предмет відання», оскільки з етимологічної точки зору терміни «предмет відання» та «повноваження» виступають складовими елементами терміна «компетенція» [2, с. 289; 3, с. 560]. Крім того, традиційно в процесуальних галузях права компетенція суду розглядається у двох найбільш поширених значеннях: 1) перелік питань, які віднесені до відома суду – визначені законодавством суспільні відносини, які складають предмет його правового регулювання; 2) сфера повноважень суду, яку складає сукупність їх прав та обов'язків [4, с. 518].

Встановлення правил підсудності має важливе значення для правильного функціонування судової системи, а також для виконання судами покладених на них завдань і визначення суду, компетентного здійснювати кримінальне провадження щодо конкретного кримінального правопорушення. Підсудність є ефективним засобом, який сприяє тому, щоб конкретна кримінальна справа розглядалася й вирішувалася судом законним, компетентним, незалежним і неупередженим, як того вимагають ст. 7 Загальної декларації прав людини, ч.1 ст.14 Міжнародного пакту про громадянські й політичні права. Згідно з п.1 ст.6 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод «кожен під час встановлення обґрунтованості будь-якого кримінального обвинувачення, висунутого проти нього, має право на розгляд судом, встановленим законом». Відповідно до ч.1 ст.8 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи в суді, до підсудності якого вона віднесена процесуальним законом.

За допомогою правил про підсудність забезпечується також рівність всіх громадян перед законом і судом (ст.24 Конституції України та ст.10 КПК України). Будучи одним із проявів цієї конституційної засади, чітко встановлена законом підсудність набуває ознак суб'єктивного права людини на законного суддю, тобто права будь-якої людини знати наперед, який саме суд і в якому складі, відповідно до закону, правомочний здійснювати стосовно нього судове провадження, якщо така необхідність виникне.

Порушення правил про підсудність є істотним порушенням вимог кримінально-процесуального закону. Тому у випадках ухвалення судового рішення в кримінальному провадженні, яке згідно з

вимогами процесуального закону повинен був здійснювати інший суд, таке рішення підлягає обов'язковому скасуванню (п.6 ч.2 ст.412 КПК України). Визначенням підсудності є процесуальна діяльність прокурора та слідчого, а також суду щодо встановлення юридичних ознак кримінального провадження й суду, компетентного здійснювати судовий розгляд по суті.

Тепер варто звернути увагу на класифікацію підсудності в кримінальному процесі. Складовим елементом підсудності є її класифікація на окремі види. Розвиток диференціації підсудності в кримінальному процесі залежить від розвитку процесуальної форми й обставин політико-соціального характеру. У зв'язку із цим одні види підсудності виникають, а інші зникають. В усіх випадках, коли класифікація на види не довільна, а ґрунтується на ознаках, суттєвих для цього явища, висвітлює закони зв'язку між видами, процеси переходу під час розвитку від одного виду до іншого, її дослідження має цінне пізнавальне та практичне значення. При цьому завжди треба враховувати, що межі між видами, як правило, мають досить умовний і відносний характер.

Вивчення класифікації підсудності дозволяє виробити науково обґрунтовані рекомендації найбільш доцільного, такого, що відповідає потребам розвитку нашого суспільства, розподілу справ між судами. Правильний вибір того чи іншого виду підсудності забезпечує можливість активно впливати на процес розширення правозастосовчої діяльності судів, посилити правові гарантії законності розгляду окремих категорій справ і підвищити правовий захист публічних і приватних інтересів. Нарешті, розробка питання про види підсудності відкриває додаткові можливості для вдосконалення законодавства, що регулює підсудність [1, с. 57].

Залежно від юридичних ознак, які визначають підсудність щодо здійснення конкретного кримінального провадження, кримінально-процесуальний закон (ст.ст.32 і 33 КПК України) виділяє такі види підсудності: а) територіальну (місцеву); б) інстанційну.

Територіальна підсудність визначає, у суді якої адміністративно-територіальної одиниці буде здійснюватися кримінальне провадження щодо конкретного кримінального правопорушення по суті, тобто розподіляє кримінальні справи між місцевими судами.

Згідно із загальним правилом визначення територіальної підсудності, кримінальне провадження здійснюється в тому суді, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено кримінальне правопорушення. Тобто основною юридичною ознакою для визначення територіальної підсудності є місце вчинення кримінального правопорушення, яке згідно з п.1 ч.1 ст.91 КПК України належить до обставин, що підлягають доказуванню в кожному кримінальному провадженні [5, с. 95-96].

Крім загального правила, закон передбачає також і спеціальні правила щодо визначення територіальної підсудності:

- а) якщо було вчинено кілька кримінальних правопорушень, кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено більш тяжке правопорушення, а якщо вони були однаковими за тяжкістю, – суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено останнє за часом кримінальне правопорушення (ч.1 ст.32 КПК України). Ці правила дозволяють виділити в межах територіальної підсудності її підвид – підсудність за зв'язком справ, яка пов'язана з можливістю об'єднання в одному провадженні матеріалів кримінальних проваджень щодо двох і більше кримінальних правопорушень;
- б) якщо місце вчинення кримінального правопорушення встановити неможливо, кримінальне провадження здійснюється судом, у межах територіальної юрисдикції якого закінчено досудове розслідування (ч.1 ст.32 КПК України); тобто судом, у межах територіальної юрисдикції якого складено обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Виходячи з правил визначення підсудності за місцем закінчення досудового розслідування, на практиці вирішується питання підсудності й у тих випадках, коли місце вчинення кримінального правопорушення не може бути точно встановлене (наприклад, кримінальне правопорушення вчинено під час польоту на повітряному чи переїзду на залізничному транспорті) [4, с. 520];
- в) якщо кримінальне провадження щодо судді має здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, кримінальне провадження здійснює суд, найбільш територіально наближений до суду, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, іншої адміністративно-територіальної одиниці (ч.2 ст.32 КПК України). Причому буквально тлумачення змісту ч.2 ст.32 КПК України дозволяє зробити висновок, що тут мається на увазі найбільш територіально наближений суд, який розташований в іншій області

чи прирівняній до неї адміністративно-територіальній одиниці (Автономній Республіці Крим, містах Києві чи Севастополі) [5, с. 96].

У цьому аспекті треба відрізнити підсудність і принцип спеціалізації судів. Принцип спеціалізації є основоположним із точки зору організації будь-якого зі спеціалізованих судів, оскільки саме на підставі цього принципу суди загальної юрисдикції спеціалізуються на розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення (ч.1 ст.18 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»). Спеціалізація судової системи (ч.1 ст.125 Конституції України) як спеціальний прояв загальнотеоретичного принципу розподілу функціональних повноважень може мати зовнішні та внутрішні прояви. Відповідно до зовнішньої спеціалізації створюється відокремлена підсистема судів, які мають чітко окреслену юрисдикцію та правила розгляду справ [6, с. 92]. В Україні за цим принципом зовнішньої спеціалізації створено мережу господарських та адміністративних судів, які мають чітко визначену юрисдикцію та діють відповідно до господарського процесуального й адміністративно-процесуального законодавства. Крім того, Законом України «Про судоустрій і статус суддів» передбачена можливість подальшого розвитку спеціалізованих судових підсистем у межах судів загальної юрисдикції, що може бути зумовлено розвитком відповідних суспільних відносин. Зокрема, активно дискутуються можливості створення ювенальних судів (які будуть розглядати справи щодо неповнолітніх), земельних судів тощо.

Внутрішня спеціалізація судової діяльності реалізується у функціональному розподілі обов'язків між судьями одного суду, коли створюються спеціальні палати (окремі структурні одиниці) або виділяються окремі судді, які розглядають лише певні категорії справ, віднесених до юрисдикції цього суду. Найбільшого втілення внутрішня спеціалізація набуває в апеляційних і вищих судових інстанціях (вищі спеціалізовані суди, Верховний Суд України), де створюються окремі палати з розгляду певних категорій справ [6, с. 92]. Такий розподіл функціональних обов'язків у межах одного суду спрямовано на підвищення компетентності судді під час розгляду справ, що у свою чергу позитивно відбивається на скороченні строків і якості вирішення справ.

Саме в цьому аспекті треба розрізнити спеціальну підсудність від персональної, оскільки перша є винятком із загальної підсудності, а друга залежить від специфіки суб'єкта кримінального правопорушення. Хоча спеціальними суб'єктами, згідно з кримінальним процесуальним законодавством України, виступають неповнолітні (ч.10 ст.31 КПК України), службові особи (ч.9 ст.31 КПК України) та судді (ч.6 ст.48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», ч.2 ст.32 КПК України), однак вчинення ними кримінальних правопорушень розглядаються судами загальної юрисдикції відповідно до принципу спеціалізації судової системи.

Крім того, з огляду на це виникають протиріччя між засадою рівності громадян перед законом і судом та діючими правилами спеціальної й персональної підсудності: з одного боку, для всіх повинен існувати один суд і єдиний закон, а з іншого – існують винятки для певних категорій справ або осіб [1, с. 113].

Крім того, відповідно до ч.1 ст.12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» у зв'язку з неможливістю здійснювати правосуддя судами АРК та міста Севастополя на тимчасово окупованих територіях змінено територіальну підсудність судових справ, підсудних розташованим на території АРК та міста Севастополя судам. Зокрема, розгляд кримінальних проваджень, підсудних місцевим (районним, міським, районним у містах, міськрайонним судам), розташованим на території АРК та міста Севастополя, буде здійснюватися одним із районних судів міста Києва, визначеним Апеляційним судом міста Києва; а кримінальних проваджень, підсудних Апеляційному суду АРК та Апеляційному суду міста Севастополя, – Апеляційним судом міста Києва [7].

Визначення підсудності кримінального провадження провадиться прокурором під час складання й надсилання до суду клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності (ч.2 ст.286 КПК України), слідчим та/або прокурором – обвинувального акту, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру (ст.ст.291 та 292 КПК України). Правильність визначення підсудності перевіряється місцевим судом під час підготовчого судового засідання (ч.3 ст.314 КПК України) та колегією суддів апеляційного суду чи Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ під час вирішення питань про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого (ч.ч.2 і 3 ст.34 КПК України).

Щодо інстанційної підсудності, то в ст.33 КПК України визначаються правила інстанційної підсудності, які поряд із правилами територіальної підсудності складають алгоритм визначення компетентного суду щодо здійснення кримінального провадження.

Інстанція, інстанційність – це процесуальні поняття, за допомогою яких у процесуальних кодифікованих актах визначається порядок провадження в судових інстанціях (судового провадження в першій інстанції чи з перегляду судових рішень) [8, с. 121-125].

Принцип інстанційності судової системи обумовлений необхідністю досягти оптимального співвідношення між двома вимогами: 1) правосудність судового рішення – система судових інстанцій у підсумку повинна забезпечити законність і справедливість судового рішення в справі; 2) доступність і своєчасність судового рішення – система судових інстанцій не повинна бути надто великою, оскільки їх проходження було б дуже дорогим, а тому недоступним для сторін; остаточне судові рішення в справі треба ухвалити якомога швидше, щоби вчасно було досягнуто визначеності в спірних правовідносинах (невизначеність має негативний моральний та економічний вплив на учасників правовідносин).

Принципово важливо не допустити ситуації, щоб той самий суд виконував у справі функції двох чи більше інстанцій. По-перше, суд не може двічі розглядати ту саму справу, адже в разі перегляду свого рішення він навряд чи захоче відхилитися від нього. Це постає з принципу, що ніхто не може бути суддею у своїй справі (в оскарженні, як зазначалося, ідеться про спір сторони з судом, який ухвалив рішення). А якщо в одному суді, проте в різних інстанціях справу й розглядатимуть різні судді, то все одно залишатимуться обґрунтовані сумніви в їх неупередженості, оскільки результати перегляду можуть залежати від особистих стосунків цих суддів. Справу у вищій інстанції мають розглядати судді, до кваліфікації яких ставляться підвищені вимоги, порівняно із суддями нижчих інстанцій, а до суддів судів одного рівня ставляться однакові вимоги. Відповідно гарантії правосудності судового рішення в суді вищої інстанції не будуть вищими, якщо один і той самий суд або суд одного й того самого рівня виконуватиме функції двох і більше інстанцій. Найкращим способом не допустити ситуації, коли один і той самий суд виконує в справі функції двох і більше інстанцій, вважається наділенням кожної судової ланки функціями тільки однієї інстанції [9, с. 39-43, 47].

На конституційному рівні інстанційність прямо не названа серед принципів організації судової системи, однак саме за цим критерієм у ч.ч.2, 3 та 4 ст.125 Конституції України визначена структура системи судів загальної юрисдикції. Закон України «Про судоустрій і статус суддів», на відміну від Основного Закону, поряд із територіальністю та спеціалізацією прямо відносить інстанційність до принципів побудови системи судів загальної юрисдикції (ч.1 ст.17). Конституційний Суд України у своєму рішенні № 1-12/2011 від 12 липня 2011 р. наголошує, що під принципом інстанційності треба розуміти таку організацію судової системи, яка забезпечує право на перегляд рішення суду нижчої інстанції судом вищої [10].

Інстанційна підсудність визначає, у суді якої інстанції, що входить в систему загальних судів, буде здійснюватися кримінальне провадження по суті чи провадження з перегляду судових рішень, тобто залежно від етапу кримінального провадження дозволяє розподілити кримінальні справи між судами першої, апеляційної й касаційної інстанції, а також Верховним Судом України.

Отже, інстанційна підсудність визначає компетенцію окремих ланок судової системи на підставі виконуваних ними функцій: розгляду й вирішення справ по суті, апеляція та касація, а також перегляд справ у зв'язку з нововиявленими обставинами. Правила інстанційної підсудності визначено в такий спосіб, щоб забезпечити рівні можливості щодо оскарження судових рішень – для кожного кримінального провадження зазвичай передбачена однакова кількість судових інстанцій, щоб право особи на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності та перегляд судового рішення необґрунтовано не обмежувалося.

У ст.33 КПК України загалом витримано принцип «судова ланка – судова інстанція», за якого кожна ланка судів виконує функції лише однієї інстанції: першої, апеляційної чи касаційної.

Порушення судом правил інстанційної підсудності в будь-кому випадку тягне за собою неправосудність судового рішення, і як наслідок, його скасування на підставі п.2 ч.2 ст.412 КПК України.

З урахуванням наведених наукових поглядів та аналізу кримінального процесуального законодавства підсудність можна розглядати як сукупність юридичних ознак кримінального правопорушення (місце його вчинення, зв'язок кримінальних правопорушень між собою та їх співвідношення за тяжкістю й часом вчинення) та деяких ознак самого кримінального провадження (місця закінчення досудового розслідування, особи обвинуваченого, можливості здійснити судові провадження в цьому суді, місця проживання обвинуваченого, більшості потерпілих або свідків, а також інстанції судового провадження), згідно з якою кримінально-процесуальний закон визначає, який суд має право й

зобов'язаний здійснювати щодо конкретного кримінального правопорушення кримінальне провадження по суті та провадження з перегляду судового рішення.

Право на те, щоб відповідний суд був попередньо встановлений законом, вимагає не тільки того, щоб суд уже існував до появи справи, а й того, щоб встановлення правил підсудності й визначення місця розгляду справ також передували справі в часі та відповідали об'єктивним критеріям.

ЛІТЕРАТУРА

1. Оверчук С.В. Поняття та види підсудності в кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Сергій Володимирович Оверчук ; Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України. – К., 2005. – 243 с.
2. Ожегов С.И. Словарь русского языка : 70000 слов / под ред. Н.Ю. Шведовой. – 23-е изд., испр. – М. : Русский язык, 1990. – 917 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел]. – К. : Ірпінь : ВТФ Перун, 2007. – 1736 с.
4. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х. : Право, 2013. – 824 с.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / відп. ред. : С.В. Ківалов, С.М. Міщенко, В.Ю. Захарченко. – Х. : Одиссей, 2013. – 1104 с.
6. Теліпко В.Е. Закон України «Про судоустрій і статус суддів». Науково-практичний коментар / В.Е. Теліпко ; за ред. В.В. Молдована. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.
7. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-18/paran2#n2>
8. Назаров І. Значення принципу інстанційності для організації судової системи України та європейських країн / Назаров І. // Юридична Україна. – 2009. – № 5. – С. 121-125.
9. Куйбіда Р.О. Реформування правосуддя в Україні : стан і перспективи : монографія / Р.О. Куйбіда. – К. : Атіка, 2004. – 288 с.
10. Рішення Конституційного Суду України у справі №1-12/2011 з (щодо принципу інстанційності в системі судів загальної юрисдикції) від 12 липня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-11/page>

REFERENCES

1. Overchuk, S.V. (2005), "Concept and types of jurisdiction in criminal procedure of Ukraine", Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.09, Institute of the state and right for the name of V.M. Koretskyi of the NAS Ukraine, Kyiv, Ukraine.
2. Ozhegov, S.Y. (1990), *Slovar russkogo yazyka : 70000 slov* [Russian Dictionary : 70000 words], Russkyj yazyk, Moscow, Russia.
3. Busel, V.T. (2007), *Velykyj tлумachnyj slovnyk suchasnoyi ukrayinskoyi movy* [Great Dictionary of Modern Ukrainian], VTF Perun, Kyiv, Irpin, Ukraine.
4. Hroshevyi, Yu.M., Tatsii, V.Ya., Tumanjants A.R. et al. (2013), *Kryminalnyj proces : pidruchnyk* [Criminal procedure : textbook], Pravo, Kharkiv, Ukraine.
5. Kivalov, S.V., Mishhenko, S.M. and Zakharchenko, V.Yu. (editors) (2013), *Kryminalnyj procesualnyj kodeks Ukrayiny. Naukovo-praktychnyj komentar* [Criminal Procedure Code of Ukraine : scientific and practical commentary], Odisej, Kharkiv, Ukraine.
6. Telipko, V.E. (2011), *Zakon Ukrayiny «Pro sudoustrij i status suddiv». Naukovo-praktychnyj komentar* [Law of Ukraine "On the Judicial System and Status of Judges". Scientific and practical commentary], Tsentr uchbovoyi literatury, Kyiv, Ukraine.
7. "On Ensuring Rights and Freedoms of Internally Displaced Persons" : Law of Ukraine of 20.10.2014 № 1706-VII, available at : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-18/paran2#n2>
8. Nazarov, I. (2009), "Value of the instance principle for the organization of the judicial system of Ukraine and European countries", *Yurydychna Ukrayina*, no. 5, pp.121-125.

9. Kuybida, R.O. (2004), *Reformuvannya pravosuddya v Ukraini : stan i perspektyvy : monografiya* [Reform of justice in Ukraine : status and prospects : monograph], Atika, Kyiv, Ukraine.
10. "Decision of the Constitutional Court of Ukraine in case №1-12 / 2011 (instance principle in the system of courts of general jurisdiction) of July 12, 2011", available at : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-11/page>

УДК 343.1

ДОКАЗИ Й ДОКАЗУВАННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Щериця С.І., к.ю.н., доцент

*Білоцерківський національний аграрний університет,
Площа Волі 8/1, м. Біла Церква, Україна
shchieritsia@mail.ru*

У теорії та практиці кримінального процесу тема доказування є однією з найважливіших. Це пояснюється тим, що під час кримінального судочинства розглядаються кримінальні провадження, які вирішують долю людини. І від того, наскільки точно, повно буде досліджено всі матеріали кримінального провадження, від того, чи буде додержано вимог закону, залежатиме правильність рішення суду. Це має дуже важливе значення, оскільки основним завданням кримінального судочинства є забезпечення швидкого, повного й неупередженого розслідування, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу.

Ключові слова: докази, доказування, належність, допустимість, достовірність, достатність доказів, кримінальне провадження, кримінально-процесуальне доказування, система доказового права, кримінально-процесуальний закон.

ДОКАЗАТЕЛЬСТВА И ДОКАЗЫВАНИЯ В УГОЛОВНОМ ПРОИЗВОДСТВЕ

Щерица С.И.

*Белоцерковский национальный аграрный университет, пл. Свободы, 8/1, г. Белая Церковь, Украина
shchieritsia@mail.ru*

В теории и практике уголовного процесса тема доказывания является одной из важнейших. Это объясняется тем, что в ходе уголовного судопроизводства рассматриваются уголовные производства, которые решают судьбу человека. И от того, насколько точно, полно будут исследованы все материалы уголовного производства, от того, будет ли соблюдены требования закона, будет зависеть правильность решения суда. Это имеет важное значение, поскольку основной задачей уголовного судопроизводства является обеспечение быстрого, полного и беспристрастного расследования, чтобы каждый, кто совершил уголовное преступление, был привлечен к ответственности в меру своей вины, ни один невиновный не был обвинен или осужден, ни одно лицо не было подвергнуто необоснованному процессуальному принуждению.

Ключевые слова: доказательства, доказывание, принадлежность, допустимость, достоверность, достаточность доказательств, криминальное осуществление, криминально-процессуальное доказывание, система доказательного права, криминально-процессуальный закон.

EVIDENCES AND PROOFS IN CRIMINAL REALIZATION

Scherytsia S.I.

*National agrarian university of Bila Tcerkva, str. Area of Will, 8/1, Bila Tcerkva, Ukraine
shchieritsia@mail.ru*

In a theory and practice of criminal process a theme of finishing telling is one of major. It is explained that during the criminal legal proceeding criminal realizations which decide the fate of man are examined. And from that, as far as exactly, all materials of criminal realization will be investigational full, from that, whether the requirements of law will be restrained, the rightness of decreet will depend. It has a very important value, as a basic task of the criminal legal proceeding is providing of rapid, complete and impartial investigation with that each, who accomplished criminal offence, was attracted to responsibility to the extent of the guilt, the not a single unguilty was defendant or convict and not a single person was subject a groundless judicial compulsion.

At all stages of development of jurisprudence proofs and finishing telling a considerable role was spared. This problem was probed, and on this time probed past and modern domestic and foreign scientists.